Ч. 128 (13.367). Львів, неділя 21. травня 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З нашої трагедії за Збручем.

Тернопіль, 17. травня 1933.

Не часто доходять до нас безпосередні вістки зза Збруча про найбільшу трагедію, яку колинебудь переживав наш нарід напротязі своєї тисячелітньої історії. Особистих взаємин між нашим громадянством у Галичині чи на Волині і нашими конаціоналами над Дніпром нема сьогодні зовсім. Перервалися і ті поїздки деяких наших людей, що часом бували перед кількома роками з нагоди ріжних ювилеїв чи зїздів. І вони не розяснювали нам нічого з подій, що йшли на Великій Україні, бо несимпатикам більшовиків не дозволено нічого бачити на власні очі, а симпатики червоного режіму представляли все у найгарнішому світлі. Те все нині устало. Не їздять там ні одні ні другі, яких ряди серед нашої інтелігенції — і так зрештою нечисленні — помітно змаліли. Не помагає тут і видавана за більшовицькі гроші у Львові більшовизуюча преса; щораз менше тих, що вірили би у захвалюваний цією пресою більшовицький рай. Мимо всіх зусиль аґентів Державного Політичного Управління (ДПУ — давнішого чека) радянофільство не робить сьогодні поступів у наших кругах. Навіть на наших північних землях під Польщею. Самозаховавчий інстинкт і там бере верх.

Причинилися до цього відгуки нелюдських стонів катованих жертв міліонів нашого селянства, що від часу до часу передираються до нас понад густий більшовицький кордон. Не одну жертву, що старалася вирватись із більшовицького пекла, покрили на віки хвилі Дністра. Не одна згинула від кулі московського червоноармійця, заки дісталася по цей бік ризької межі. А ці,—нечисленні зрештою —що таки до нас передерлися — наші звичайні дядьки — розказують страхіття, що нагадують Дантове пекло.

Недавно, у зимових місяцях, коли мороз скував Дністрові води, маси наших збігців старалися перейти на бесарабський бік до Румунії. Майже всі наложили своїм життям. Тільки дехто живий дістався до Бесарабії і то найчастіше ранений від куль. Про цю наддніпрянську трегедію заговорила дещо і европейська преса. Деякі її кореспонденти були навіть на місці і говорили зі скатованими жертвами та дали їх описи. На цьому і кінець. Не зрушилося сумління західної Европи, що має свої журби і нераз піддається впливам пресової червоної пропаганди. Очевидно, робить тут своє і надія на торговельні інтереси з комуністичним сходом.

На родючому українському чорноземі сьогодні безпримірний голод, що нагадує зовсім часи з 1922 р. Українські хлібороби-селяни, що працею своїх рук та плодами своєї родючої землі кормили великі простори Европи — не кажучи про голодну Московщину — і жили самі у заглядному добробуті, нині вимирають з голоду. Не спричинили його ні повінь, ні посуха, ні інші живлові нещастя, а тільки божевільні експерименти сьогоднішніх керманичів червоної влади. Селян на Великій Україні, як зрештою і усюди в Радянському Союзі, вивласнено. Радгоспи і колгоспи перемінили їх у кріпаків, кидаючи їх у нужду, якої не знає історія жодного кріпацтва. Від Збруча у безкраї степи несеться стогін міліонів загибаючого селянства, що конає у розпучі, не бачучи нізвідки ніякої допомоги хочби моральної. Бо і більшість церков замкнена, духовенство винищене, а останки його поза правом.

Національний український рух здушено розстрілами, Соловками, тюрмою і Сибіром. Ліквідуються також і формальні його рештки. Москва присмоктується ще цупкіше як за Петра і Катерини.

Щоби раз на все відгородити Наддніпрянську Україну від безпосередніх звязків чи там сусідства зі Заходом, рішено на чорноморських берегах поселити на ріллі жидів. Це і робиться від ряду літ, однак з невеликим успіхом, бо жиди на кольонізаторів хліборобів не надаються. Тепер червоний Кремль пішов ще дальше. Наше населення знад польського кордону виселюють у глибину Московщини або на Сибір, щоби зробити тут місце для московських селян і створити з них барієру проти українських впливів зі заходу. Кордон обсаджено густо військом московського походження. Сьогодні східна сторона Збруча виглядає на справдішню воєнну лінію, через котру як на війні тяжко перекрастися цивільній людині навіть серед ночі. Про це розказують утікачі, що їм недавно вдалося перейти у брід Збруч, бо більшість з них вигибла від куль, або попала у руки більшовицької сторожі. Прийшли тут живі кістяки, бо голод там страшний. Вибивають навіть собак і сучасних невільників у колгоспах кормлять собачим мясом, бо на родючій Україні хліба ні картофлі нема. Комуна забрала зі села все і українське село безпомічно загибає. Рятунок бачить в утечі за Збруч.

Кілька прикладів. Перед около трьома тижнями утікли до Окопів св. Трійці у Борщівщині до свого рідного брата чоловік з жінкою і двома грудними дітьми. Їх доставили до староства у Борщеві, котре наказало їх виселення за Збруч, але на своєчасну інтервенцію наших місцевих діячів згодилося оставити їх у краю. Дня 28. квітня ц. р. утікли до Вигоди коло Боришковець над Збручем у Борщівщині чоловік з жінкою і трьома нелітними дітьми, теж до своєї рідні. Тут треба згадати, що в часі кількалітньої російської окупації за світової війни були дуже часті випадки подруж з обох сторін Збруча і тому надзбручанська смуга має рідню тут і там. Утікли тому, що дня 29. квітня ц. р. мали дати більшовикам три пуди мяса під загрозою заслання на сім літ на Соловки. А цього мяса не було, бо більшовики забрали вже давно корову і коня, ба, що більше, останню живу тварину, пса, що остав на обійстю згаданого селянина, застрілили і забрали на шкіру і мясо до колгоспу. Тих утікачів придержала польська поліція і дня 6. травня ц. р. доставила до староства в Борщеві, яке рішило негайно їх виселити. І цим разом на інтервенцію одного з наших місцевих діячів, що довідався про заряджене виселення в останній хвилині, коли нещасні жертви доходили вже до Збруча і за хвилю мали бути передані в руки більшовицької граничної сторожі, староство в Борщеві телефонічно завернуло їх до Борщева, де вижидають свого остаточного рішення.

Такі випадки як у Борщівщині, де в останніх днях перейшло Збруч 27 нових утікачів, є у всіх надзбручанських повітах — копичинецькому, скалатському і збаражському. Серед нашого селянства за Збручем настав прямо стихійний рух утечі перед голодом і каторгою на захід. І коли би не надзвичайно сильна більшовицька гранична охорона, узброєна в машинові кріси і полеві гарматки, то Східну Галичину і Волинь залляли би десятки тисячів наших селян зпоза більшовицьких граничних стовпів.

Польська влада старається не допустити тут згаданих утікачів, боячися зогляду на загрозу масовости руху ріжних комплікацій під оглядом санітарним і вижвлення.

Маючи в руках повищі факти та імена і назвища деяких нещасних утікачів, інтервеніював я дня 15. травня ц. р. у тернопільського воєводи п. Мошинського, щоби дозволив остати втікачам у краю та не наказував виселити їх за Збруч, де жде їх розстріл або Соловки. Як сказано, всі втікачі — це наші зазбручанські селяни. Рівночасно вручив я йому відповідне про меморіял. Воєвода у розмові зі мною зазначив, що як чоловік співчуває вповні жертвам режіму, що шукають тут ратунку перед смертю. Одначе як шеф граничного воєвідства боїться стихійности руху за Збручем, бо це спричинило би величезні клопоти для польського уряду у ріжних напрямах. Ті, що вже утікли, остануть, якщо нема підозріння щодо поодиноких осіб, що це більшовицькі емісарі, нарочно сюди наслані. Але до масової втечі радянського населення на терен Польщі годі допустити. Зрештою про останні події здасть невдовзі реляцію міністрові внутрішніх справ і там западуть остаточні рішення щодо біженецького руху зза Збруча і тоді староства одержать відповідні інструкції. На цьому і покінчилася наша розмова.

Очевидно, границя буде щільно замкнена. А у більшовицькому пеклі будуть дальше знущатися над нашим нещасним народом. Та чейже і цим знущанням прийде вже раз колись кінець!

Д-р Степан Баран.

Флямандський університет.

Приріст студентів. — Наукові сили. — Недостача приміщень. — Політика студентів.

(Докінчення).

III.

Згадане інтервю Вермайлена влучно назване розмовою „про початки флямандської Альма Матер“.

Франкофільські вороги все передбачали, що гентський університет після флямандизації опустіє, бо не буде, мовляв, багато аматорів, які зречуться світової французької мови для провінціяльної флямандської. Ці побоювання не виправдалися, як ствердив на вступі свого інтервю ректор молодого флямандського університету. „Число слухачів гентського університету — казав він — не тільки не зменшилося, але швидко зросло та не перестає збільшуватися від початків флямандизації... Таким чином, в останнім (1932) роції вписалося 1894 слухачів; перед війною число слухачів не перевищувало ніколи 1100—1200. Це приріст дуже цінний та який особливо виявився на протязі перших трьох років, коли була переведена повна флямандизація.

На запит кореспондента, коли передбачають остаточну загальну флямандизацію університету, проф. Вермейлен відповів: „В 1940 р. систему передбачену законом Нольфа (дуже до деякої міри утраквістична) скасували після трьох років. Але практично паралельні виклади припиняться щойно у 1935 р., з вимком спеціяльних (себто технічних) шкіл“.

— Отже французьку мову в 1940 р. зовсім усунуть із гентського університету?

— Ні, деякі курси все викладатимуть по французьки, а саме: французьку літературу та романську фільольогію. Буде також курс французької мови у високій торговельній школі та на правничому факультеті, де цей курс буде зокрема корисний для знання юридичної мови.

Іншим аргументом ворогів флямандизації гентського університету було злобтішне пророкування, що відтак залишать його слухачі-чужинці, яких багато студіює у всіх бельгійських високих школах. Звичайно й про це питав проф. Вермейлена кореспондент брюсельського часопису. Але й це передбачення не виправдалося

цілком. Правда, тепер чужинців студіює в Ґенті менше, але на думку ректора флямандського університету — цей факт не є у звязку з флямандизацією місцевих високих шкіл, як скор це висліл господарської крізи в тих країнах (східно-европейських і балканських), звідки головно рекрутувалися закордонні слухачі у Бельгії.

Висловлювали відтак побоювання, що флямандцям забракне своїх наукових сил для обсадження всіх катедр у пофлямандщеному ґентському університеті. Це майже стереотипний закид на адресу всіх поневолених народів з боку пануючих. Безліч разів доводилося його чути від поляків і москалів, коли була мова про українські високі школи на еміграції. Навіть іноді щире здивування, що українською мовою можна викладати спеціяльні технічні або природничі дисципліни. Проф. Вермейлен, відповідаючи на запит брюсельського журналіста з цього приводу, зазначив, що під цим оглядом молодий флямандський університет не мав якихось спеціяльних труднощів. Серед флямандських учених у Бельгії, вдалося скласти професорський персонал цієї школи. Тільки одного для ботаніки запрохали із Голяндії. Назагал теперішній склад професури ґентського університету під ніяким оглядом не є гірший від попереднього, коли викладовою мовою була французька. „Як скрізь — казав він — в її складі є зірки першої та другої категорії. Ми нашвидку мусіли зрекрутувати велике число професорів. Вислід перевищив нині сподівання. Ми найшли потрібних нам професорів, більшість з яких скінчили лювенський університет, де є утраквістичне навчання. Це молоді сили, що виявляють надзвичайний запал до праці".

В дальшій розмові ректор флямандського університету висловив інші побоювання щодо цієї школи. Вона переповнена. Виринає питання, яка доля чекає її абсольвентів під цей час загальної крізи та особливо гострого безробіття серед інтелігентського пролетаріяту.

Другою болячкою молодого флямандського університету є брак відповідних приміщень. Старі будинки, не зважаючи на всілякі направи та адаптації — вже до нічого. Ляораторії за малі. Бібліотека віддавна під цим оглядом у критичнім стані. Новий університет конче потребує клінічного шпиталя. На всі ці домагання Брюссель знає тільки одну відповідь: „нема грошей на нові будинки". З цього приводу проф. Вермейлен справедливо запримічує: „Від часу війни ґентський університет занадто нехтують. Держава видає значно більше грошей на Лієж, ніж на Ґент. Я не хочу цим сказати, що Лієж не має жадних потреб. Але, на мою думку, слід було би якнайскорше відновити в цій справі рівновагу".

Кінець цього інтерву був присвячений розмові про настрої флямандського студентства. Ректор хвалить його безсумнівну працездатність, енерґію, зацікавлення до науки; ці властивости флямандської молоді виринають з джерел рідного краю. Вона відзначаєтьсядалі безсумнівним громадським **ідеалізмом.** Вона не гониться за дипльомом; не мріє про якусь карієру після закінчення університету, не студіює захоплена самою наукою й для науки. Вона має передовсім на думці своє **громадське призначення.** „Вона гадає, що флямандська культура мусить мати свою еліту. Звідси ця своєрідна атмосфера в ґентськім університеті. В Ґенті утворюється ядро флямандських інтеліґентів. Вони походять не лише із Східної Фляндрії, але з усіх провінцій флямандської країни".

Брюссельський журналіст не оминув, звичайно, нагоди, щоб натякнути на **національно-активістичні** напрями й настрої серед цієї молоді. Проф. Вермейлен не заперечує, що істнує поширений тепер дуже модний націоналістичний екстремізм і навіть ґітлерофільство серед деяких кол ґентського студентства. Скільки їх — тяжко сказати. Назагал це дуже неспокійний елемент, що вносить до університету боеву політику, робить бучі. Правда від скасування закону Нольфа припинився бойкот утраквістичних курсів, але досі не могло відбутися святочне відкриття флямандського університету, бо націоналістична флямандська молодь погрожує скандалом підчас неминучого бельгійського державного гимну. Ректор на кінці інтерву підкреслює, що всіми засобами буде поборювати політиканство в мурах університету. Політикою нехай студенти займаються поза межами школи...

Такі початки та перші кроки молодого флямандського університету. Вони виправдують працю тих каменярів флямандського руху, що від самого початку національного відродження свого народу, програмово й пляново боролися за свій університет, за національну власну високу школу. Вони одночасно заперечують блискучо всі песимістичні передбачення ворогів флямандського національного самоозначення. Врешті вони є доказом, що кожен нарід може добре плекати свою рідну культуру; що для науки немає якихсь на віки вічні упривілеєних мов; що наука не цурається т. зв. „мужицьких" мов і не є довічним монополем тільки панських мов.

Словом, історія боротьби за флямандський університет у Ґенті може бути клясичним зразком того, якими шляхами здобувають народи свою високу школу. Через це кожна поневолена нація, що бореться за цей великий постулят власної культури, повинна добре ознайомитися з цією цікавою драматичною сторінкою флямандського визвольного руху, де можна знайти чимало повчаючих та дуже корисних анальогій.

Прага. О. І. Бочковський.

Гітлєр, жиди і краківський „Курєрок".

У той час, коли в обличчі ґітлєрівських репресій жиди не щадять реверансів у сторону Польщі, обімрковують навіть можливість трівкого „дарунку" у формі панцирника чи підводного судна, серед поляків тимчасом наростають застереження щодо цих несподіваних симпатій, ба навіть росте протисемітський настрій. Не говоримо тут про ендеків, які не скривають свого вдоволення ізза боротьби Ґітлєра з жидами, — бо антисемітизм питомий їхній програмі. Але теж і деякі політичні ґрупи як теж і широкі кола польського громадянства не дуже радіють ґравітації жидів до Польщі, не дуже хочуть, аби Польща стала прибіжищем для переслідуваних жидів.

„Хвилі антисемітизму, що наростають тепер у світі — писала недавно хадецька „Польонія" з Катовиць — зміцняють теж у Польщі нехіть до жидів і підсилюють у нас акцію противників жидівства. Це явище природне і зрозуміле"... І нагадує вона характеристику жидівського народу, яку дав один із найвизначніших жидів у „Дойчфранцезіше Ярбіхер" 1844 р., що цілю жидівства є еґоїзм, культом жидів — шахрайство а світським богом гріш.

Мацкевич у „Слов-і Віленьск-ому" підкреслює деяку користь для польської держави з приводу признання, яким жиди в Німеччині обдаровують польські консуляти, але ця користь тільки моральна. Матеріяльні користи дуже сумнівні. Жиди — мовляв — що зголошуються до польських дипльоматичних станиць у 75 відс. не знають польської мови, чужі польській культурі, давніше зовсім не тямили про польське горожанство, не відновлювали пашпортів. Багатші жиди винарендовують свої підприємства і чекають у західно-европейських краях на кінець протижидівської нагінки в Німеччині, щоби знову туди повернути. Натомість жидівська біднота подається на схід до Польщі. І Польщі грозить великий наплив спауперизованих жидів, квазі — реемігрантів, квазі — польських громадян.

Годі замикати очі на те, що величезний протинімецький здвиг у настроях жидівства, зокрема польського, має всупереч твердженням Мацкевича для Польщі подекуди і матеріяльне значіння. Бойкот німецьких товарів, більше акцентування краєвого виробництва у взутті і т. ін. — це вартости не лиш моральні. А потім — чи можна легковажити симпатії міжнародного жидівства. Хто знає, чи не виллються вони небавком у більш матеріяльні форми на фінансовому ринку.

Найбільший клопіт із німецько-жидівською війною вийшов для краківського „Курєрка". Заїлий в усякій кампанії (кому з нас невідоме його протиукраїнське шовіністичне божевілля?) почав він із самого початку бомбардувати ґітлєризм, так що він як один із перших пресових орґанів стратив дебіт у Німеччині і можливість пробування там власного кореспондента Т. Ґеллєра. Несамовиті вісти про катування жидів, які він подавав, і взагалі фільожидівське його наставлення спричинило те, що пресовий референт орґанізації „Самооброна" в Бидґощи назвав „Курєрок" у ріжних місцевих часописах

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ТРАВНЯ 1933.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ.

Наша нова музика.

У звязку з концертами у честь Івана Франка 27. і 28-го ц. м.

В нашому музичному житті справжні „події" трапляються досить рідко. Воно пливе — ніде правди діти! — кволо, аж надто кволо, коли візьмемо на увагу, що саме у Львові живуть майже без винятку всі наші найвизначніші музики, композитори і виконавці, і слід би думати, що вони — себто всі ми — й повинні бути провідниками і живчиком цілого музичного життя. Що воно на жаль так не є — з цього ми, музики, самі собі мусимо зробити докір. Вправді впливають на це обєктивні умовини праці, недостача станової орґанізації, яка обєднувала би всі музичні сили, і ін. причини, але факти залишаються фактами. „Події" в нашому музичному житті обмежуються до виступів окремих солістів (виступи очевидно здебільша ними самими ініційовані), — якщо даний соліст у Львові невідомий та коли його кваліфікації вище пересічности. Однак те, що повинно в нас стати за кожним разом правдивою подією: показ нашої нової музичної творчости, перегляд нових творчих сил і їх продукції — цих подій у нас нема — можна сміло сказати — цілими роками. Бо спорадичне виконування дрібних фортепянових чи хорових творів не може стати покажчиком і біляксом музичної творчости народу зні репрезентувати творчість композиторів.

Такою рідкою, досі у нас може ще й небувалою подією будуть **симфонічні концерти,** влаштовані 27-го і 28-го ц. м. Комітетом Франківського Свята з нагоди відкриття його нагробника. Не тільки вперше в історії нашого музичного і загально-культурного життя будуть виконані твори репрезентантів нашої сьогоднішньої музичної творчости на галицьких землях, спеціяльно замовлені в них Комітетом для звеличання Свята — але поруч з ними находяться в програмі твори двох найбільших українських творців з того боку Збруча. Перед авдиторією пересунеться калейдоскоп творів, з яких майже кожний представляє якийсь інший напрямок, цілий калейдоскоп назвиськ творців, з яких майже кожний іде іншим, власним шляхом. Але всі вони без виїмку зеднані одною провідною ідеєю: на свій спосіб, своїм талантом і знанням причинятися до розвитку нашої музичної культури.

Не пересуджуючи фактичної вартости кожного твору зокрема та враження, яке вони залишуть на слухачах, не можна не признати, що хочби з огляду на свою форму і монументальність — центральною точкою програми є **2-га Симфонія Льва Ревуцького.** Композитор нашому широкому громадянству мало відомий — має славу по тому боці Збруча бодай чи не найвизначнішого сучасного українського композитора. Ту славу завдячує він в найбільшій мірі саме своїй 2-ій симфонії, яка в 1927. на Всеукраїнському Композиторському Конкурсі в Харкові — отримала першу нагороду. У цій симфонії Ревуцький надзвичайно щасливо використовує українські народні мотиви, які кладе в основу всіх трьох частин твору, опрацьовуючи її — з гармонічного й орхестрового боку — в поміркововано-новочасний спосіб, виказуючи велику формальну вмілість. Ревуцький — від декількох літ професор композиції Київської Консерваторії — вихованок російської школи і традиції Римського-Корсакова, Бородіна, Чайковського та Танеєва — своєю симфонією обдарив українську музику не тільки цікавим але й незвичайно цінним і важним твором. Вона м. і. дала імпульс до симфонічної творчости цілій низці молодих композиторських талантів. Перше виконання симфонії відбулося 14-го березня 1928-го року на Симфонічному Концерті Держ. Оперової Орхестри в Харкові (при чому авторові цих рядків припала честь її диригувати). Від того часу симфонію Ревуцького виконували чимало разів в усіх містах України і вона стала одним з найбільш популярних і улюблених творів у симфонічних концертах.

Зовсім протилежним антиподом Ревуцького, представника уміркованої, навіть дещо романтичної музики, яка вповні використовує нашу народню музику, є **Борис Лятошинський.** Також учение російської школи (Ґлієр), також професор композиції у київській консерваторії, але в своїй творчості змагає до зовсім інших цілей, іде зовсім іншими шляхами. Він наскрізь „модерніст", який вживає у своїх творах форм вислову сьогоднішніх т. зв. „лівих" композиторів світа зі Стравінським на чолі (дарма, що здобувши собі безапеляційно признання великої частини музичного світа — недавня „ліва" творчість стала на сьогоднішній деньміродатною і одинокою справді сучасною). Лятошинський ви-

жидівським видавництвом. Власник „Курєрка" J. Домбровський заскаржив цього референта П. К. до суду. П. К. на розправі назвав цілий ряд жидів, що займають в „Курєрку" високі становища і заявив, що головним джерелом фінансів „К. Ц." є жидівський банк Гольцера. Суд рішив переслухати жидівських редакторів „Курєрка" посла Рубля, Анісфельда, Гроса, Цвайга, Корнрайха, Фрайхера, Шпербера і банкира Гольцера.

Після цієї „невдачі" „Курєрок" подався в зад у своїх жидівських симпатіях, бажаючи затримати кола читачів на Помор'ю (звісно — протижидівські), ба навіть позволив собі на антисемітські екстратури. За це нещодавно дуже міцно обурювалась на „Курєрка" львівська „Хвиля".

Тимчасом берлінський справоздавець „Курєрка" п. Геллєр попробував знову виїхати до Німеччини на свій „відповідальний пост". Однак німці вже в Бойтені на Шлеську арештували його, що у сензаційний спосіб описав тількищо в „Курєрку". Мусів сарака повернути до Кракова, ледви виратований польською поліцією. Очевидно — причиною того була не лиш його курєрківська леґітимація, але і жидівський вигляд (він сам жид!). Про це впевняв нас на днях „Курєр Львовскі", який за підписом „рикскі" подав жмут сензаційних відомостей про п. Геллєра з терену Львова. Тут він відомий не лишень з „хоробрих" воєнних вчинків у 1918 р. як леґіоновий жандарм, але теж завдяки своїм двом братчикам пп. Марцельому і Генрикові ректе Мордкові і Гершові Геллєрам. Перший з них відсиджує кару вязниці у Кракові (у св. Михайла), другий у Львові (в Бриґідках). Тадеуш Геллєр, побуваючи у Львові в літі 1932 р. і будучи свідком арештування братів „ставився супроти поліції з цілою енерґією і нахабством питомим своїй расі". І дальше оповідає „Курєр Львовскі", як скандально покінчився відчит п. Т. Геллєра про „Справжнє обличчя ґітлєризму", з яким він приїхав до Львова. Хоч відбувався він у зачиненому гурті членів Клюбу ББ, то проте не був закінчений, бо авдиторія довідавшись, хто є п. Геллєр, кинула салю.

Все те не може бути приємне для п. Домбровського, який дбаючи за наклад „Курєрка" має тепер чималий клопіт з тавром жидівства, що його причіпили тепер скрізь до його щоденника.

Світова економічна конференція.

В Льондоні роблять приготування до відчинення світової економічної конференції, яке має відбутися дня 12. червня ц. р. Сподіються приїзду біля двох тисяч осіб з шістьдесяти держав, себто делеґатів, їхніх урядовців, представників преси і ін.

Премієр Мекдональд заявив у палаті послів, що рівночасно з працею світової економічної конференції будуть вестися осібні переговори спільно з представниками Злучених Держав у справі полагодження питання воєнних довгів. І президент Рузвельт і Мекдональд є тої думки, що світова конференція не малаб успіху, колиб рівночасно не полагоджено остаточно й питання воєнних довгів.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

казує при цьому просто подиву гідне знання
композиторської техніки, цілком виїмкове знан-
ня модерної орхестри і її безчисленних, склад-
них проблем. Крім того Лятошинський є **авто-
ром першої української опери** у великому стилі
„Захара Беркута" („Золотий Обруч"). Увертура
до тієї опери буде саме виконана на концертах
27. і 28-го ц. м. Ця опера, яка перейшла всі укра-
їнські оперові сцени, заслуговує аж надто на те,
щоби її почути і побачити й у нас. Колиж це не-
можливо, послухаймо бодай увертури!.. В увер-
турі до опери „Захар Беркут" стрічаємо всі го-
ловні теми опери — отже урочистий мотив „Зо-
лотого обруча" (єдности громад), понурий і
грізний мотив Тугора Вовка, врешті любовну те-
му Мирослави і Максима.

Галичина репрезентована на концерті тво-
рами Ст. Людкевича, Василя Барвінського, Нес-
тора Нижанковського й Антона Рудницького.
Крім одинокого твору — могутньої симфонічної
поеми Людкевича „Каменярі" — всі твори на-
писані спеціяльно на ці концерти. Вперше в у-
країнській музичній літературі появляються пі-
сні **на голос з орхестрою** — а саме Барвінсько-
го, цього майстра лірики і настроєвости — збли-
женого своєю творчістю до Ревуцького („Нок-
тури" і „Сонет"), Нижанковського — неороман-
тика, який находиться на межі романтичної і мо-
дерної музики, виказуючого велику музичну
культуру („Поклін тобі зівяла квітко") — вре-
шті А. Рудницького „Фрагмент з Мойсея". Про
вартість всіх цих нових творів і їх обличчя чи
напрямок переконаємося самі на першому кон-
церті 27-го травня.

ЯКА ЦІЛЬ „СВЯТА МАТЕРІ"?

В місяці травні по всіх усюдах святкують „Свято Матері". Святкують свято великої тайни — материнства. Підносять на педестал пошани й любови цю, яка дає людині життя. Усі філії та кружки „Союзу Українок" почуваються до обовязку влаштувати величаво та світло „День Української Матері" та всю свою увагу спрямовують на те, щоби на це свято зійшлося якнайбільше дітвори, яка має при цій нагоді набрати пошани для власної матері.

І саме в цьому орґанізаторки „Свят Матері" роблять часто-густо велику помилку. Свято матері призначене для матері, не для дітей! І радше дбати треба, щоби прийшло як найбільше не тільки матерей, але й батьків! (Коли мати умре — батько заступає її місце). І не на те свято матері, щоби вихвалювати та славословити жінку, що вона мати! А на те, щоби показати її різницю між матірю та матірю-громадянкою. На те, щоби кожна учасниця свята набрала зрозуміння для місії, яку має сповнити, та для обовязків, які ця місія на неї накладає! При помочі Св. Матері мати має зрозуміти, що вона мусить не тільки виховати дитину на українця-громадянина, з крицевим характером та залізної волі, але й — коли цього вимагатиме історичний момент — жертвувати материнськими почуваннями... Має навчити її, що поза її родиною, істнує ширша родина — Нація, якій як Левіятанові Гобса — треба віддати все, що найдорожче, все, що найцінніше! Має навчити, яких пісень треба співати дитині вже в колисці, як вчити рідної мови, рідної історії, любови рідного краю...

Із цими думками на увазі — влаштовує львівська філія „Союзу Українок" „Свято Матері" у Ремісничій Палаті (Стрілецька площа), в неділю 21. травня, в год. 3. попол. Українські Матері — спішіть!!!

Л. Г.

Пощо їздив Розенберґ до Анґлії?

РЕВЕЛЯЦІЇ БІЛЬШОВИКІВ ПРО НІМЕЦЬКИЙ ПЛЯН РОЗБИТИ РОСІЮ.

Офіціяльна совітська аґенція ТАСС повідомляє з Льондону з 6. травня: Розенберґ прибув вчора до Льондону ніби для того, щоби познайомитись зі становищем Анґлії до національно-соціялістичного режіму. Але дипльоматичний співробітник „Дейлі Геральд" заявляє, що головне завдання Розенберґа полягає в тім, щоби добути з анґлійського боку підтримку для нового пляну реорґанізації Европи, що має на увазі м. ін. віддати Німеччині польський коридор за територіяльну рекомпенсату для Польщі шляхом відокремлення України від СРСР. „Розенберґ гадає, що у звязку із зміцненням протирадянських настроїв в Анґлії співробітництво між консервативною Анґлією та національно-соціялістичною Німеччиною дасться легко перевести". Далі зазначується, що фантастичний плян Розенберґа поляки стрінули холодно, не бажаючи, щоби польське населення коридору опинилось під владою національних-соціялістів. „Але Розенберґ сподіється викликати прихильність Анґлії до його пляну. Йому відомо, що ідея відокремлення України від Росії завжди була великою спокусою для протирадянських інтриґантів в Анґлії. Йому
відомі всі ці таємні переговори в Парижі в 1926
році з так званим президентом так званої україн-
ської республіки. В цій справі брав участь і Чер-
чіль". Розенберґ мав заявити Болдуінові, серові
Робертові Ванситартові та іншим, що йому відоме
спритливе становище Мекдональда до ревізії
мирових договорів та що він приїхав, щоби „вя-
сувати премієр-міністрові, як перевести ту реві-
зію на кошт СРСР".

РОЗЕНБЕРҐ, ДЕТЕРДІНҐ І АВТОНОМІЯ ГАЛИЧИНИ.

„Ізвестія" з 10. травня повідомляють з Па-
рижа великими буквами: „Розенберґ на службі
у Детердінґа. Аґент Гітлера орґанізує протира-
дянський фронт". До орґанізації протирадян-
ського фронту більшовицький орґан зачислює й
надання автономії Галичині. Вкінці тижня Ро-
зенберґ буцім то зустрінувся з Детердінґом. За-
значивши, що на тім побаченню обговорювали
також польську проблему, часопис говорить далі:
„Вибори в Данціґу відбуваються 28. травня.
Льондон дуже турбується тим, що станеться, ко-
ли вислід виборів буде спритливий для націо-
нальних соціялістів. З другого боку анґлійський уряд саме недавно ствердив своє прихильне становище в справі надачі автономії Східній Галичині. Розенберґ використовує ту ситуацію. Анґлійський міністр закордонних справ в листі до полковника Мальона, який зорґанізував передачу петиції Союзові Народів у користь української меншини в Польщі, заявляє, що анґлійський уряд непохитно бажає, щоби Східній Галичині був наданий устрій обіцяний конференцією амбасадорів у 1923 році".

Далі „Ізвестія" наводять ще кілька голосів французької та анґлійської преси про побачення між Розенберґом та Детердінґом, про виміну(?!) коридору за Україну, про хрестоносний похід проти Радянщини, про здобуття радянських нафтових джерел і т. д. Проти всього того більшовики шукають оборони у Франції. „Ізвестія" отверто пишуть: „Паризькі політичні кола дуже турбуються з приводу льондонських переговорів Розенберґа. Знаючи з одного боку анґльофільські тенденції Розенберґа та з другого боку ненависть анґлійських консерватистів до Радянщини тутешні політичні кола побоюються, що Анґлія схиляється знову на сторону протирадянської комбінації.

НЕСПОДІВАНИЙ ВИЇЗД РОЗЕНБЕРҐА З ЛЬОНДОНУ.

Д-ра Розенберґа несподівано відкликали з Льондону до Берліна перед заповідженим часом. Підчас його відїзду (в неділю 14. ц. м.) уладили комуністичні елементи демонстрацію проти Гітлера. Поліція арештувала кількох демонстрантів. Взагалі підчас його побуту в Льондові трапилися різні інциденти. Як про це вже своєчасно писалося, ще 10. ц. м. положив Розенберґ, як представник канцлера Гітлера вінець на памятнику для полеглих вояків світової війни. Вінець був прикрашений німецьким трикольором та знаком свастики. Слідуючого дня передполуднем, як зізнає констабль, що виконував недалеко службу, підїхав перед памятник автомобіль, з якого висів капітан Сірс (бувш. соціялістичний кандидат на посла), підійшов до памятника, забрав вінець та передав його іншим особам, що були в автомобілю. Капітана Сірса арештували а вінець виловила опісля поліція з Тамізи. Капітана Сірса обви-

нуватили спочатку у крадіжі вінця вартости 5 фунтів стерлінгів, опісля змінили обвинувачення на „ушкодження чужої власности" та присудили на 40 шилінгів відшкодування.

З приводу відвідин д-ра Розенберга появився цілий ряд запитів до міністра справ внутрішніх (зголосили їх соціялістичні посли). Деякі з послів жадали видалити Розенберга з Англії.

При виїзді заявив д-р Розенберг журналістам, що він вдоволений зі своєї подорожі до Льондону. *(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)*

———o———

Нові процеси на Україні

„Нає Ціріхер Цайтунг" повідомляє, що на Україні готують нові процеси за „шкідництво". Ветеринарні лікарі мали зізнати, що вони защеплювали худобі сибірську чуму. Селяни зізнали, що вони систематично шкодили українському господарству з доручення польського ґенерального штабу, щоб досягти відокремлення України від Радянщини.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

———o———

Ірляндія і Анґлія.

Підчас дебати над бюджетом (який принято 75 голосами проти 53) прийшло до бурливих сцен в ірляндському парляменті. Опозиція жадала від уряду, щоби той віддав ірляндцям втрачені ринки збуту. Через економічну війну, яку веде Ірляндія з Анґлією, скористала найбільше Данія, яка перед кількома тижнями заключила з Анґлією торговельний договір, на підставі якого стає вона головним доставцем беконів до Анґлії. Ірляндія раніше продавала велику скількість беконів та шинок до Анґлії, але через митну війну втратила майже цілковито цей ринок.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

———o———

Австрія заборонює чужі прапори.

ВІДЕНЬ, 19. V. ПАТ. Австрійський уряд рішив заборонити вивішування прапорів і хоругов чужих держав. Дозволені тільки австрійські та краєві прапори. На вивішення інших прапорів потрібний окремий дозвіл австрійської влади.

———o———

Реґляментація девіз у Німеччині.

БЕРЛІН, 19. V. ПАТ. Оголошено тут четвертий з черги виконний розпорядок до декрету про реґляментацію девіз у Німеччині. Розпорядок передбачує зміцнення контролі всіх кореспонденційних посилок із заграниці та подорожніх баґажів. Обняті нею теж заграничні серії німецьких заставних листів, щоби недопустити їх до неконтрольного повороту до Німеччини. Всякі цінні папери із заграниці можна набувати тільки за посередництвом німецьких девізових банків. За нарушення тих розпорядків передбачені кари до 10 літ вязниці.

———o———

Хто говорив у Гітлера.

ЛЬОНДОН, 19. V. ПАТ. „Дейлі Телеґраф" обговорюючи промову Гітлера, висловлює здогад, що при укладанні останньої промови німецького канцлера співділали вищі урядовці міністерства закордонних справ, а саме шеф правного виділу Ґаус і шеф англьо-американської секції Дікгоф. Підвати теж вплив президента німецького державного банку Шахта та італійського премієра Мусолінія.

———o———

Заворушення в Еспанії.

З Мадриду повідомляють, що на передмістях міста прийшло до сутички між поліцією та синдикалістами. На револьверові стріли синдикалістів поліція відповіла крісовою сальвою, вбиваючи 3 людей і раняча тяжко кільканацятьох. В місцевости Маляґа радикальні елементи підбурили юрбу до нападу на державні будинки та церкви. Одну церкву ограбили й спалили. В Більбао прийшло до крівавих порахунків між націоналістами і соціялістами. Кільканацять осіб убито.

———

В ЕКВАДОРІ ВИБУХЛА РЕВОЛЮЦІЯ.

ПАРИЖ, 19. V. ПАТ. Прийшли тут вістки про вибух революції в Еквадорі. Бунт зачався насамперед серед артилерії. Міністр військових справ одержав широкі повновласти, щоби здавити революцію. В краї сильне схвилювання.

Пекін окружений.

З Токіо повідомляють: На основі інформацій японського міністерства війни японсько-манджурські війська окружили Пекін з кількох сторін. Тепер обі армії посуваються на південь, щоби відрізати відворот китайським військам у Пекіні та в околиці.

НАНКІН, 19. V. ПАТ. Японські війська наступають на Пекін, який щораз більше загрожений. В боях біля Ку-Пеі-Кав китайці мали вбитих і ранених около 10.000 вояків.

———o———

Японський викрут.

ВАШИНҐТОН, 19. V. ПАТ. Японський амбасадор у Вашинґтоні заявив журналістам, що Японія задумує відкликати свої війська з властивого Китаю, одержавши запевнення, що не буде непокоїти її Китай, якого відділи все пробують дістатися до Джеголю з околиць на південь від китайського муру. Японія не має наміру займати Пекін чи Тієнтсін і не зробить того, якщо не приневолять її до того китайські провокації.

———

Японська фльота маневрує

ТОКІО, 19. V. ПАТ. Великі маневри японської воєнної фльоти розпічнуться з початком червня на водах Тихого Океану і потревають три місяці. На закінчення відбудеться перегляд фльоти біля Йокогами.

———o———

11-ий день посту Ґандія

ЛЬОНДОН, 19. V. ПАТ. Ґанді, що не приймає вже 11-ий день поживи, почувається добре. Лікарський бюлетин заповідає, що оскільки не буде якихось ускладнень, Ґанді видержить заповіджений 21-денний піст. Лікарі стверджують, що Ґанді, який ціле життя зберігав аскетичну дисципліну, виглядає на 40-літну людину, хоча має 64 роки.

———

МОБІЛІЗАЦІЯ АВТОМОБІЛІВ.

ЛЯЙПЦІҐ, 19. V. ПАТ. У звязку з податковими полекшами для власників новозакуплених автомобілів, усі власники особових і вантажних автомобілів та мотоциклів одержали вказівки, на основі яких за звільнення від податків зобовязуються мати свої автомобілі все в готовости. Подібне зарядження, що має поправді характер воєнної мобілізації, одержали теж ті, що держать голубів.

———

Перед святом Франка.

КОМУНІКАТ

ФІЛІЇ Т-ВА „ПРОСВІТИ" ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА НА ЛЬВІВ-МІСТО — В СПРАВІ УЧАСТИ ПРИНАЛЕЖНИХ ЧИТАЛЕНЬ У СВЯТІ ВІДКРИТТЯ НАГРОБНИКА ІВ. ФРАНКОВІ ДНЯ 28. ТРАВНЯ 1933 Р.

I.

У Святі возьмуть корпоративну участь обовязково всі львівські читальні. В тій ціли впродовж найближчого тижня:

а) виділи читалень повідомлять про Свято заздалегідь усіх своїх членів та заохотять до участи загал українського громадянства своєї дільниці (передмістя);

б) виділи читалень приготовлять таблиці в розмірах 70 × 40 цм., зі золотим написом на блакитному тлі:

Львів (назва дільниці)
Читальня „Просвіти"

в) проводи самоосвітніх гуртків приготовлять такі самі таблиці (можна й у формі книжки) з написом:

Львів (назва дільниці)
Самоосвітній Гурток
при Чит. „Просвіти"

г) кожна читальня приготовить один вінок з відповідним написом;

ґ) виділи читалень й проводи самоосітніх гуртків призначать для себе: провідника, хорунжого і справника; визначать делеґацію із трьох осіб, що піде з вінком.

II.

У дні свята, 28-го травня:

а) збірка всіх членів біля своєї читальні, стають чвірками та відходять так, щоби точно в 7. год. ранку були вже на вул. Ґловінського (бічна Пекарської), де буде збірний пункт львівської філії;

б) делеґація трьох із вінком із кожної читальні йде відразу на Личаківський цвинтар під нагробник І. Франка (точніше вкажуть впорядчики);

в) члени кожної читальні стають у порядку на вул. Ґловінського, лицем до вул. Пекарської, по правім боці вулиці члени читальні, по лівім члени самоосвітнього гуртка — в такій черзі: 1) Богданівка, 2) Вулька, 3) Городецьке, 4) Го-

лосько, 5) Жовківське, 6) Замарстинів, 7) Знесіння Нове, 8) Знесіння Старе, 9) Клепарів, 10) Левандівка, 11) Середмістя, 12) Сигнівка, 13) Стрийське, 14) Личаків — замикає похід;

г) порядок кожної читальні такий: на переді провідник (провідниця), три кроки за ним — прапор, три кроки за прапором — дві почесні чвірки. Коли читальня має свій затверджений прапор, три кроки далі — хорунжий з таблицею, три кроки за ним члени чвірками, у віддалі одна від одної один крок; на кінці йде справник, що слідкує за порядком в маршовій колюмні (щоби вона занадто не розтягалася й не збивалася, щоби члени не виходили з чвірок, тощо). Віддаль одної колюмни (читальні) від другої — 5 кроків;

ґ) бажане було би, щоби в поході взяли участь теж вишколені орхестри читалень, чи пак споріднених установ; їх місце вкаже провідник філії.

III.

Дефіляда:

Підчас відкриття нагробника перейдуть рівними рядами попри нього всі організовані частини дефілядою ліворуч; дефіляду заповість провідник філії. Кожний провідник читальні по-

дасть для своєї частини таку команду: „позір!" — „на ліво глянь!" Усі випрямлено повертають бистро свої голови ліворуч, на памятник, а перейшовши попри нього провідник подає знову команду: „позір!", після якої все вже дивляться перед себе. По виході з цвинтаря похід розвязується.

Виділ Філії „Просвіти" ім. Т. Шевченка у Львові.

———o———

НОВИНКИ

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 5**, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 11-56

— **Знижка цін:** Фабрика свічок **Інж. К. Котецький і Ска,** спілка з обм. пор. **Львів 15,** вул. Окружна 108 а **обнизила дуже поважно** ціни на свої вироби. На літо поручає свічки марки „C" і „B/2". Наші свічки воскові „B" і „BB" як відповідні до літурґічних вимог поручив Митрополичий Ординаріят. Жадайте цінників. 1951 2-3

— **Фейлетон М. Хвильового „Кіт у чоботях"**, який почали ми друкувати вчора, мусимо перервати, тому, що як нас повідомила цензура, це оповідання находиться між іншими у книжці оповідань М. Хвильового, що підпала конфіскаті і не має у Польщі дебіту.

— **Білети на святочний симфонічний концерт** з нагоди відкриття нагробника І. Франка, що відбудеться в суботу 27. ц. м. в год. 8.50 веч. у салі кіна „Атлянтік" і в неділю 28. ц. м. в год. 11.30 у салі Великого Міського Театру можна замовляти і дістати заздалегідь у книгарні „Просвіти" вул. Руська 1. в ціні від 45 сот. до 5 зол. 20 сот. Львівське громадянство повинно би вибрати радше концерт у суботу вечір, щоби недільний залишити для гостей з провінції.

— **Коломийщина, позір!** В Коломиї оснувався комітет, який займається організацією осіб до

участи в святі відкриття нагробника І. Франка, яке відбудеться у Львові дня 28. травня 1933. Особи, що хочуть взяти участь у святі, мають зголоситися письменно або устно в канцелярії філії „Просвіти" в Коломиї. Знижка білетів передбачена 60 проц. в обі сторони. Крім участи у святі прогульковці могтимуть звидіти столицю князя Льва, всі історичні місця та ріжні культурно-освітні установи. Прогулька задержиться у Львові 3—4 дні. Учасники, що не зможуть лишитися аж на 3 дні, вернуться того самого або слідуючого дня. Прогулька вирушить з двірця в Коломиї дня 27. V. в год. 5.47 рано. Всі прогульковці повинні зібратися принайменше годину перед відіздом, аби був час полагодити евентуальні трудноші чи перешкоди, звязані з поїздкою. — За Організаційний Комітет: **д-р Антін Кузьмович**, голова. **Велигорський Богдан**, секретар.

— **З Музею Визвольної Боротьби України у Празі.** З нових набутків Музею Визвольної Боротьби України у Празі треба відзначити передовсім мистецькі придбання, зокрема даровані книгарем Ю. Тищенком дуже цінні олеографії Трутовського та ріжні екслібриси й мистецькі видавничі значки до нині вже значної графічної колекції Музею. П. Гай-Гаєвський подарував Музеєві мальований олійними фарбами портрет артиста Загарова, роботи Миколи Кричевського. Книжні збірки Музею збогатились дарунком власних видань (коло 60 кг.) Наукового Т-ва ім. Шевченка. До архівних збірок увійшли: архів православної автокефальної церкви в Подєбрадах, архів технічного Т-ва „Основа" при берлінській техніці та даровані п. М. Мухиним недруковані матеріяли з теки „Студентського Вісника". Колекції періодичної преси Музею також увесь час доповнюються, — останніми часами між іншим завдяки цінним дарам акад. С. Смаль-Стоцького, проф. Д. Дорошенка, д-ра Борковського й інших. Редакція американської „Свободи" прислала кілька річників свого часопису.

— **На домагання широких кол** наших відборців приступили ми у Львові до продукції і продажі пастеризованого молока. Молоко це можна вже дістати в кожній порі дня в оригінальних пляшках з охоронним знаком М. С. покищо по наших крамницях у Львові. В найкоротшому часі буде теж зорганізована достава цього молока до домів, про що своєчасно повідомимо. Розпочинаючи цю нову ділянку молочарства під гаслом: „добре і здорове молоко для здоровля людини", ми переконані, що широкі кола наших відборців оцінять якслід добру якість і цього нашого продукту та домагатимуться тільки пастеризованого молока зі знаком М. С. — „Маслосоюз".

— **Найбільше звертає увагу** стилевий стояк **кооп. фабрики „Будучність" в Тернополі** на промисловій виставі в кімнатах „Центросоюзу", Львів, вул. Зіморовича 20/І. своїх виробів **туток і паперців „КАЛИНА"**, нині найкращої якости на тутешніх ринках це признають свої і чужі.

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В суботу дня 20. ц. м. в год. 19. відбудуться в домівці товариства при вул. Чарнецького ч. 26/І. сходини членів, на яких д-р Ляндав подасть звідомлення про зїзд офтальмольогів в Мадриді в квітні 1933 р.

— **Сходини членів Т-ва „Обнова"** відбудуться в неділю 21. травня в год. 9.45 в домівці Т-ва (Коперника 36. під вежею). Участь усіх членів обовязкова. — **Виділ.**

СТЕП — ПОГОН.

Змагання цих дружин за мистецтво II-кляси відбудуться в неділю 21. травня в годині 10-ій передполуднем на грищі „Світез".

СТЕП II. — ВІС II.

Товариські змагання резерв відбудуться в неділю 21. травня в годині 3-ій пополудні на грищі „Вісу".

Розправу за нечесну конкуренцію

почнуть проти фірми „Шлеський Цинковий Промисл" у Костухні.

Катовиці 16. травня.

Велику сензацію у промислових колах Горішнього Шлеська і Домбровського Басейну викликала вістка про **недавно переведену ревізію в Шлеськім Цинковім Промислі А. С. в Костухні.**

Цю ревізію перевела прокураторська влада наслідком скарги Польських Заведень Цинкового Промислу в Бендзіні. Фабрика ця в останніх часах ствердила на велике своє здивування, що на ринку появилася цинкова бляха з маркою „Королівська", подібна до стампілі Польських Заведень, які свою бляху сигнують знаком „Королівська Гута", а що важніше, бляха ця зі знаком „Королівська", коштувала на ринку значно дешевше, та була гіршої якости.

Почали пильно стежити, в який спосіб підроблена бляха дістається на ринок. Переведено ряд ревізій у купців у Львові, Чорткові, Коломиї, Станиславові і Копичинцях, де найшли більшу кількість подібної бляхи. Цю бляху влада опечатала.

Як доставець цієї бляхи була фабрика Шлеський Промисл Цинковий А. С. в Костухні, якої директором є п. Жигмонт Інвальд. Коли і тут на поручення прокураторської влади переведено ревізії, найшли стампілі і шабльони з написю **„Королівська".** Супроти так виразних доказів вини фабрику **Польський Промисл Цинковий в Костухні потягнули до відповідальности.**

Цю фабрику, як нечесну конкурентку, жде тепер карна і цивільна справа. 1968

——o——

З листів до Редакції.

ПІД ОСУД УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ.

У звязку зі спростуванням п. І. Масюка на мою заяву прохаю не відмовитись помістити отсих кілька слів:

З уваги на те, що справа Видавництва „Молоді Робітники" з вини п. Масюка не далася поладнати шляхом Полюбовного Суду, та з приводу моєї заяви й відповіди п. І. Масюка, що були надруковані в „Ділі" ч. 108 і 121, стала предметом осуду публичної опінії — уважаю конечним подати до загального відома низку фактів, що говоритимуть самі за себе.

Журнал „Молоді Робітники" почав виходити 1931 р., а в квітні 1932 р. видавання його через недостачу фондів перервалося. Щойно в грудні 1932 р. приступив я до відновлення цього видавництва, запрошуючи до редакційної колегії пп. В. Глібовицького, Р. Данилевича, П. Кишку, В. Лабу, І. Масюка, Р. Монціботича і Я. Чайковського. Залягаючий довг у друкарні „Діла" (300 зол.) перебрав я в цілости на себе. Я зібрав матеріяли до числа та дав до друкарні „Час", видаткувавши друк своїми грішми, а п. Масюкові доручив зголосити відновлення Видавництва у Гор. Старостві. Тому, що дозвіл на видавання по більш як 6-місячній перерві вигас, треба було внести до Старостава нове подання, яке я виповнив у тій формі, що відповідальним редактором стає І. Масюк, а власниками й видавцями вписані у формулярі: Л. Дяків та І. Масюк. Одначе фактичним власником і видавцем „Молодих Робітників" був тільки я, бо я своїми грішми сплатив довг у друкарні „Час", а потім переніс друкування до друкарні „Бібльос", де також сам приняв на себе всякі фінансові зобовязання.

При складанні 4-го ч. за квітень 1933 р. виринули серед ред. колегії, з приводу п. Лаби й п. Романюка, що в міжчасі почав співробітничати, деякі непорозуміння; одначе їх на сходинах редакційної колегії 2. IV. ц. р. залагоджено. На 4. IV. ц. р. назначено сходини ред. кол. в ціли остаточного зложення решти матеріялу до 4. ч., але на ці сходини пп. Лаба, Масюк і Романюк уже не прийшли.

Тимчасом уже 3. IV. 1933. п. Масюк вніс до Староства подання, в якому просить „Світле Староство приняти до відома, що п. Леонтій Дяків перестав з нинішнім днем бути співвласником і співвидавцем М. Р...." — Для характеристики поведінки п. Масюка нехай послужить факт, що не зважаючи на свої шкідливі потягнення у Старостві проти мене, п. Масюк грав дальше ролю мого солідарного спільника і в днях 3., 4., 5. і 6. квітня ц. р. приходив до мене двічі денно, оферуючи свої услуги в справі друкування 4. ч. в „Бібльосі"; при цьому конечно хотів дістати від мене адреси передплатників, переконуючи мене, що хоче їх приготовити до висилки.

Дня 8. IV. 1933. одержав я два письма, а саме від друкарні „Бібльос" та від пп. І. Масюка і Д. Сачинського. В першому письмі повідомив мене „Бібльос" про письмо, внесене і підписане пп. Масюком, В. Лабою і Сальником, яким вони випові́дають друкування 4. ч. „Мол. Роб." у „Бібльосі" та відсуджують мене від прав члена редакції. Рівночасно від себе „Бібльос" візвав мене як видавця покрити всі кошти, звязані з Видавництвом „М. Р.". В другому письмі, підписаному пп. Д. Сачинським та І. Масюком, повідомлено мене, що „з нинішнім днем Ви перестаєте бути членом Редакції „М. Р." і т. д.

На перший погляд це виглядало, що це дитвацький жарт. Мене, фактичного власника і видавця журналу, виключають з ред. колегії! І деж це рішення западає? Хто це робить? Ці два панове — Масюк і Лаба? А деж інші члени колегії пп. Глібовицький, Данилевич, Кишка, Монцібович, Чайковський? Чиж не є це нечувана в культурному світі узурпація та посягнення по чужу власність? Яким правом переносять вони без мого відома друкування „М. Р." з друкарні „Бібльос", де складалося вже 4. ч., до друкарні „Час", наражуючи Видавництво на такий великий кошт? А дальше надсилають у цій справі письма з підписами людей (Сачинський і Салик), що тепер з Видавництвом „М. Р." не мають ніякого звязку. Дійсно, що за модерна своєрідна мораль у цих панів!

Я не пішов до Староства, як це зробив 3. IV. 1933. п. Масюк і що він по своїй льогічності мені інсинуує, — тільки до п. мец. Старосольського і після поради з ним візвав п. Масюка (дня 11. IV. ц. р.) листовно на Полюбовний Суд. П. Масюк зразу погодився (письмом з 12. IV. ц. р.), але коли прийшло до запису на Полюбовний Суд у канцелярії мец. д-ра Старосольського (дня 24. IV. 1933), він без подання причини відмовився.

Не зважаючи на те, я ще раз публично візвав п. Масюка заявою в „Ділі" з 1. V. 1933. ч. 108 на Полюбовний Суд, даючи йому 5-дневний речинець на відповідь. Відповіди я досі не одержав, а зате в „Ділі" ч. 121 з 14. V. ц. р. появилося його „спростування".

В міжчасі, у звязку з письмом п. Масюка з 3. IV. 1933. і моїм спротивом на це письмо, Городське Староство візвало мене і п. Масюка на переслухання на 25. IV. 1933. та зажадало реактивування первісного стану. Тоді я ще раз звернувся до п. Масюка письмом з 27. IV. 1933. та візвав його для добра Видавництва полагодити справу поза Старостом. На це я одержав образливу негативну відповідь (28. IV. 1933). Тому в консеквенції справу вирішило Староство, завішуючи Видавництво аж до судового вирішення.

Твердження п. Масюка, що, мовляв, Полюбовний Суд не має вже місця, бо справа зразу найшлася в державному суді, є зовсім мильне, бо того роду справи належать до цивільної процедури і їх вирішує полюбовний чи пак цивільний суд на внесення приватного позву.

Для повнішого образу подаю ще й те, що п. І. Масюк 2. V. 1933 забрав на власну руку безправно (бо чекова книжка в мене) в П. К. О. всі гроші, що були на чековому конті „Молодих Робітників", а саме конто замкнув, чим спричинив дальші втрати для згаданого Видавництва.

Це факти, котрі кажуть про вчинки п. Масюка і товаришів, а ці вчинки: вношення подання до Староства, брехня, посягання по чужу власність, відмова стати перед свій суд, інтриги, замикання конта, забрання грошей з П. К. О.

І ці панове хочуть мати претенсії на виховання української молоді? Чиж можуть вони бути примі́ром цій молоді? Чим? Чи може отсим громадянським скандалом з „Молодими Робітниками"?

При кінці з притиском мушу заявити, що всю ту справу беру не з точки своїх „особистих амбіцій та шкурних інтересів", бо „Молоді Робітники" видавав я не для своєї користи, тільки для добра української ремісничої та робітничої молоді, а для мене залишилося плачення довгів та недоборів Видавництва. Тому відкидаю всі ті закиди в мою сторону, що я, мовляв, повалив Видавництво, бо вся вина за це спадає виключно на п. Ізидора Масюка і товаришів, як спричинників цього руїнницького потягнення.

Якщо зайде потреба, то я можу послужити дальшими матеріялами, що причиняться до вірної характеристики етичної вартости п. Масюка і тов. Одначе дальше полемізувати з ними уважаю зовсім недоцільним, бо для таких людей одиноко відповідним є суд. Тому на цьому місці зазначую, що на евентуальні дальші напади на мене в цій справі відповідати не буду, а рішення суду подам до загального відома.

Львів, дня 16. травня 1933.

Леонтій Дяків.

ЗАЯВА.

Підписані члени редакційної колегії журналу „Молоді Робітники" потверджують, що представлення справи, заподане п. Леонтієм Дяковим, є вповні згідне з дійсним станом річи.

Стверджуємо, що п. Ізидор Масюк і тов., виступаючи на власну руку в імени редакції „М. Р." і видаючи 4. ч. „М. Р." без нашого відома, поступили безправно і своїми потягненнями наразили В-во на великі страти та у висліді спричинили його завішення.

Кермуючись журбою за долю В-ва, ми здержувалися більше як місяць перед виволіканням цієї справи на публичне форум і щойно після вичерпання всіх інших засобів рішаємося на це, віддаючи цю справу під осуд громадянства.

Львів, дня 16. травня 1933.

Члени ред. колегії „Молодих Робітників":
Василь Глібовицький, Роман Данилевич, Петро Кишка, Роман Монцібович, Ярослав Чайковський.

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 20. травня год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Неділя, 21. травня год. 3.30 поп. „Викрадена наречена“.

Неділя, 21. травня год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 20. травня год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор“.

Неділя, 21. травня год. 3.30 попол. „Шукаємо талановитого вломника“.

Неділя, 21. травня год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор“.

Кіна.

АДРІЯ: „Пальма смерти“, „Ніч несподіванок“.

АПОЛЬО: „Скандал у Сан Моріц“.

АТЛЯНТИК: „Під Твою оборону“.

КАСІНО: „Навчи мене кохати“ (Рамон Новаро).

КОЛІСЕЙ: „Скіппи“, ревія „Колісей у цвіттю“.

КОПЕРНИК: „Гальо Берлін! Гальо Париж!“

МАРУСЕНЬКА: „Гальо Берлін! Гальо Париж!“

МІРАЖ: „Невідомий співець“.

ПАЛЯС: „Бейбі“ (Анні Ондра).

ПАН: „Романс княжни“, „Така солодка дівчина, як ти“.

ПАСАЖ: „Пострах Арізони“.

ОАЗА: Нечинне.

СТИЛЕВЕ: „Тут радіостація“ і ревія „Коли Ксавера хоче кавалїра“.

ХИМЕРА: „Люди в готелі“.

УТІХА: „В тіні хмародерів“ і ревія

Закордонне радіо.

Субота, 20. травня 1933.

Братислава (279,3) 16.10 Концерт, 19.30 „Метаї“ оп. Росіцького; **Копенгаген** (281,2) 20.40 Пісні; **Бресляв** (325) 20.00 „Весела вдовичка“ оп. Легара; **Міляно** (331,1) 11.15 Музика, 20.45 „Фіор ді Мелє“ оп. Бляика; **Штутгарт** (360,6) 13.00 „Вайнлєдер“ Фербах, тенор **Гельсінгфорс** (368,1) 19.05 „Орлов“ оп. Граніхштедтена; **Білгород** (429,7) 16.00 Нар. пісні; **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 16.30 Хор, 20.00 „Дер Фремденфірер“ оп. Ціpера; **Будапешт** (550,5) 17.00 Оперетова музика, 18.30 Циг. музика, 19.30 „Турандот“ оп. Верді; **Харків** (937,5) 9.00 Оп. арії, 13.30 Скрипка, фортепіян, 15.00 Соліст, 17.40 Літер. трансм., 18.00 Українська нар. музика й пісні, 19.00 Концерт із „Березілю“.

Неділя 21. травня 1933.

Братислава (279,3) 10.15 Військ. орхестра. **Ляйпціг** (389,6) 20.00 „Дас Лібесфербот“ оп. Вагнера; **Білгород** (429,7) 12.30 Нар. пісні; **Стокгольм** (435,4) 20.00 „Ґрафиня Маріца“ оп. Кальмана; **Рим** (441,2) 20.15 Ол. Келї (сопран); **Беромінстер** (459,4) 18.00 „Лікар мимохіть“ ком. Мольєра; **Прага** (488,6) 11.00 Муз. поранок, 18.00 „Кохання під ліхтарнею“ оп. Офенбаха, 19.55 Військ. музика; **Відень** (518,1) 15.30 Камер. концерт, 20.40 Вес. вечір; **Будапешт** (550,5) 17.15 Циг. музика, 20.15 Оперетка; **Харків** (937,5) 8.40 Музика для сільських дітей, 9.00, 13.50, 15.00, 18.00 Концерт, 18.30 Муз. літер. вечір.

Львівське радіо.

Субота, 20. травня 1933.

12.10, 17.00 Грамофон; 13.15 Шк. поранок; 15.35 Авд.: „Король кумом“; 16.00 Авд. для хорих, сальонова орхестра, 16.40 Визерунок дивного чоловіка (Норвід); 17.40 Відчит; 19.15 Лет. фейлетон; 20.00 Легка музика (пісоньки, саксофони), Спортові вістки; 22.05 Шопенів концерт. 22.40 Фейлетон; 23.00 Мандоліністи.

Неділя 21. травня 1933.

12.10 Метеорольог. комунікат, 12.15 Муз. поранок (орхестра, спів); 14.00 Хліборобська скринька; 14.20 Пісні (Лучай — бас); 14.40 Найважніші роботи на передніжку; 15.00 Музика; 16.00 Для дітей, „Вуличники“ оповідання; 16.25 Грамофон; 16.45 Відчит: „Ти недобра й нестерпна дитина“; 17.00 Фортепян; 18.00 Циганські мельодії та пісні; 18.55 Літні кольонії; 19.05 Всячина, комунікат Т-ва плекання коней, 19.25 Авд.: Мілерове погруддя; 19.55 Опера Суппе: „Легка кавалерія“, Спортові вістки; 22.00 Весела вадиція; 23.00 Танкова музика.

—o—

БІРЖА.

ДОЛЯР.

У пятницю курс доляра вдержався на вчорашньому рівені. Передполуднем Банк Польський платив за доляра 7.65 зол., за фунт стерлінг. 30.10. На неофіціяльній біржі за доляра платили 7.72 до 7.73, за фунт стерл. 30.15 зол.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	золотих до
Пшениця двірська	32·25	32·75
Пшениця збірна	29·25	29·75
Жито одноціле	15·50	15·75
Жито збірне	14·50	15·—
Ячмінь двір. одноцілий	13·25	13·75
Ячмінь на мливо	11·—	11·25
Овес галицький	13·75	14·25
Овес замоклий	9·—	9·50
Кукурудза краєва	14·25	14·75
Бараболя промисл.	2·50	3·—
Фасоля біла	17·—	20·—
Фасоля колірова	14·—	15·—
Фасоля краєва (з мішк.)	15·—	16·—
Горох пів-Вікторія	18.—	20·—
Горох полевий	14·—	16·—
Бобик	9·50	10·—
Вика чорна	7·50	8·—
Вика сіра	6·50	7·—
Сіно солодке прасов.	6·50	7·50
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	13·50	14·—
Льон	38·—	40·—
Лубін синій	8·00	8·25
Ріпак озимий	40·—	42·—
Висівки житні	7·50	7·75
Висівки пшеничні	7·25	7·50
Пшоно	27·—	29·—
Просо краєве	17·—	18·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. за.	70·—	72·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	33·75	34·25
Пшениця збірна	30·75	31·25
Жито одноціле	17·—	17·25
Жито збірне	16·—	16·25
Ячмінь на мливо	12·50	12·75
Овес збірний	10·25	10·75
Мука пшен. люксусова	60·00	60·50
Мука пшен. 65 проц.	46·—	47·—
Мука житня тип уряд.	31·—	31·50
Висівки житні	7·50	7·75
Висівки пшеничні	8·—	8·25
Крупи ячмінні грубші	24·—	26·—
Пшоно ч. 1	37·—	39·—
Пенцак ч. 10	24·—	26·—
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·5

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“:

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 19. V.: масло 2.60, молоко 17 сот., сметана 70 сот., яйця 3.— зол. Тенденція на масло і молоко удержана, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Вступні іспити до дівочої гімназії „Рідної Школи“ у Львові, вул. Театинська 10, до I. кляси гімн. нового типу і до IV—VII. гуманістичної гімназії відбудуться дня 16. червня. Зголошення приймає від дня 1. червня Управа гімназії. 1969 1—3

Щіплення віспи в Порадні Матерей, вул. Ходоровського ч. 15 переводитимуть від 22. V. — 10. VI. 1933. щоденно від 10-ої — 11-ої. — **Д-р Надраґова.** 1943 3—3

Дирекції жіночої гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі подає до відома, що вступні іспити до кляс I. нового типу (давнше III) і до кляс II—VII відбудуться в днях 16. і 17. червня ц. р. Подання з приписаними залучниками в справі допущення до іспиту треба вносити до 10. червня ц. р. до Дирекції гімназії вул. Татарська ч. 6. При гімназії буде зорганізована V. кляса вселюдної школи, якщо зголоситься відповідна скількість дітей також і до I. вселюдної. Зголошення до цих кляс приймає Дирекція до 25. травня ц. р. При заведенні істнує зразково уладжений інтернат з великим городом і забавовими площами. Гімназія має повні права державних шкіл. 3—3

Старшина Кружка Рідної Школи в Тернополі подає до відома, що Коедукаційна Гімназія Рідної Школи з правом прилюдности в Тернополі буде мати в шк. році 1933-34 коедукаційні кляси (для хлопців і дівчат) від II—V (III кл. буде I. клясою гімназії нового типу), а від VI—VIII кляси дівочі. Зголошення до вступних іспитів до кляс II—VIII, котрі будуть відбуватися по 15. червня 1933, приймає дирекція гімназії при вул. Качали 13. — **Старшина.**

Паломництво до Риму. Хоч перед кількома тижнями завзивали ми наше Громадянство до участи в паломництві до Риму — то вже сьогодні зневолені причинами від нас незалежними мусимо його відкликати. Намірене паломництво тепер не відбудеться, бо Міністерство не дає знижкових пашпортів. Одначе думаємо, що за інтервенцією відповідних чинників удасться нам дістати знижкові пашпорти з огляду на особливішу нагоду Святого Року. Тому цим нашим відкликом ми не зрікаємося зовсім з паломництва до Риму, тільки відкладаємо його на інший час. — **Г. Управа Марійського Т-ва М.** 1-1

Заходом Ради Суспільної Опіки і Українського Гігієнічного Товариства у Львові відбудеться в неділю дня 21. травня 1933 р. в салі „Української Бесіди“ вул. Рутовського 22, I. пов. (Нар. Дім) в год. 12. в полудне виклад д-ра Осипа Фіяса „Повітря, вода, сонце і здоровля дитини“. Вступ вільний. Добровільні датки на вакаційні оселі і півоселі приймаємо при вході на салю. 1964

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

МЕШКАННЯ покій, ніша, кухня, Вишневецьких 10, II. пов., комірне 100 зол., кавція готівкою або паперами. Оглядати 3—4 год. 1957 2-3

КОСІВ-МОСКАЛІВКА. В новім домі, під лісом і над Рибницею сонячні кімнати з цілим харчем дешево до винайму від 20. червня. Орися Луцька, Львів, Богуславського 14. 1963 1—3

6-ТИ ТИЖНЕВИЙ курс крою за зниженою оплатою у **Вищій Кравецькій Школі** розпочинаю 1. червня. Вписи **М. Козловська**, Академічна 22, I. п. 1971 1—7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках „ 0·45
1 „ „ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні по . . . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . „ 0·08
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 380·—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 200·—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 110·—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 60·—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Льв. в. Ринок 10.